

Harlings schrijversechtpaar Judy Lohman

“Schrijven is als boetseren, je kunt er eindeloos mee bezig zijn”

Junte en Diety Lohman vormen al meer dan vijftien jaar het schrijversechtpaar Judy Lohman. Na hun succesvolle debuut in 2009 bij uitgeverij Archipel van de Arbeiderspers met *Project Eva*, een meeslepende thriller over machtsmisbruik op de werkvloer, zijn zij niet op hun lauweren gaan rusten. Zij schreven intussen een heel oeuvre, met als meest recente roman *Hellend Vlak*, die in februari 2024 verscheen.

Sinds 2007 hebben jullie je toegelegd op schrijven. Je kunt je loopbaan allerlei wendingen geven; romans schrijven is niet de meest voor de hand liggende. Vertel eens?

Diety: “Ik heb al heel jong, op mijn negentiende, een roman geschreven, maar die heb ik nooit durven aanbieden. Ik denk achteraf dat ik nog niet zo veel te melden had. Ook Junte kreeg vaak te horen dat hij goed schreef en of hij daar niet iets mee kon doen. We zeiden steeds vaker tegen elkaar: ‘Zouden we het kunnen? Samen een spannend, maar ook een boeiend boek schrijven, met een plot, uitgewerkte personages en een spanningsboog?’ We hakten de knoop door en, na een periode van voorbereiding, kwam in één flow binnen enkele maanden *Project Eva* tot stand tijdens een reis door Italië in 2008.”

“We kregen de smaak te pakken! In 2010 volgde *Getekend*, een familie-epos, dat we - met hulp van een Amerikaanse redacteur - in het Engels vertaald hebben onder de titel *Stigmatized*. En tijdens een reis door Scandinavië is een literaire thriller uit onze pen gevloeid: *De Laatste Dag van de Struisvogel*.”

Les 1 bij samen schrijven is:
zet je ego opzij,
anders werkt het niet

En zijn jullie daarna alleen fictie blijven schrijven?

Junte: “We hebben ook nog drie reisboeken over Italië geschreven die onlangs geactualiseerd en samengevoegd zijn in het boek *Het Onbekende Italië*. Daarnaast het Engelstalig reisboek *How did you find us over Amerika*, en een novelle getiteld *ZuZu, een dochter in een pressure cooker*. Dat is het bijzondere verhaal over een meisje uit Myanmar, ZuZu. Wij hadden haar uitgenodigd om drie maanden bij ons in Nederland te wonen, om de westerse samenleving te leren kennen, en Engels te leren. Van de ene dag op de andere hadden wij een dochter in huis. Dat was op zijn zachtst gezegd een avontuur!”

Het verschijnsel ‘schrijversechtpaar’ is zeldzaam. Hoe moet ik me dat in de praktijk voorstellen, samen aan één boek schrijven? Zijn jullie de Nicci French van Nederland?

Junte: “Haha, of wij vergelijkbaar met Nicci French zijn laat ik aan de lezers over. Samen schrijven is op de eerste plaats: praten. We voeren eindeloze gesprekken over alle mogelijke details. Eerst bedenken we het centrale thema, de premisse. Bij *Hellend Vlak* is dat: wie niet durft verliest zichzelf. Met dit uitgangspunt onderzochten we het idee dat ware moed ligt in de durf om te kiezen voor wat het hart begeert, zelfs wanneer de weg daarnaartoe onzeker is. Daarna bouwen we het verhaal op en de hoofdpersonages, hun achtergrond, hun eigenschappen. Belangrijk aspect is het bepalen van het drama en uiteraard ook, heel belangrijk voor een boek, wat de uiteindelijke ontknopning wordt. Daarnaast komen vele technische aspecten aan bod zoals het vertelperspectief, of het verhaal in de verleden tijd of in de tegenwoordige tijd moet worden geschreven, chronologisch of juist niet, etcetera.”

“Dus voordat er ook maar één letter op papier staat, gaan er vele maanden aan vooraf. Daar hoort ook research bij. Zo speelt *Hellend Vlak* zich deels af in de nabije toekomst. Om daar vorm aan te geven bouwden we verder op wat er al technologisch mogelijk is en verwerken dat in een denkbaar toekomstscenario. Zo hebben wij onder andere het ESF bedacht, het EnergietransitieSteunFonds, en het langsbrengen van privéboodschappen via drones. Iets wat door sommige ziekenhuizen al gedaan wordt met medicijnen.”

Diety: “Vervolgens schrijf ik een concept van de eerste hoofdstukken. Terwijl Junte mijn teksten bewerkt, schrijf ik aan de volgende hoofdstukken. Daarna krijg ik de bewerkte hoofdstukken terug en ga daar weer mee aan de slag, zonder overigens te controleren wat Junte allemaal veranderd heeft in mijn tekst. Les 1 bij samen schrijven is: zet je ego opzij, anders werkt het niet. De teksten gaan diverse keren heen en weer voordat ze van ons beiden het stempel ‘akkoord’ krijgen. Daardoor is er sprake van één stijl, en is alles goed doordacht. Elke zin is vele malen opgetild en tegen het licht gehouden. We zijn elkaars redacteurs, hoewel ook een professionele redacteur onze boeken nog redigeert.”

En als er toch een keer verschil van mening is? Wie heeft het laatste woord?

Junte: “We hebben elkaar zesentwintig jaar geleden op het werk ontmoet. Daar is trouwens *Hellend Vlak* op geïnspireerd. In die tijd hebben we veel samen geschreven en ontdekt dat we elkaar aanvullen. En wat belangrijk is, we respecteren elkaars mening en staan open voor elkaars argumenten. We hebben gemerkt dat samen schrijven op die manier tot een beter resultaat leidt. Dus geen van ons beiden heeft het laatste woord.”

Jullie nieuwste roman, *Hellend Vlak*, gaat over relaties op de werkvloer, een actueel thema. Kiezen jullie bewust actuele thema's?

Junte: “Onze boeken gaan altijd ergens over. Het zijn niet zomaar losse verhalen, het gaat over thema's die ingrijpen in mensenlevens. Vaak zijn het kwesties die ons persoonlijk hebben geraakt. Zo hebben we ooit overwogen een kind te adopteren. Dat hele proces vind je terug in *Op Drift*. En bijvoorbeeld het pesten op de werkvloer, ofwel *mobbing*. Nederland heeft samen met Finland de twijfelachtige eer om in Europa koploper op dat gebied te zijn. Daar is *Project Eva* op gebaseerd. En in *Getekend* staat een onterechte beschuldiging van misbruik centraal; onder dat stempel kan een heel gezin levenslang gebukt gaan. *Hellend Vlak* laat de lezer nadenken over de complexiteit van het ontstaan van relaties in een werkomgeving.”

Zodra wij in Harlingen zijn gaan wonen, zijn we lid geworden van de Vereniging Oud Harlingen

Jullie schrijven ook voor de Bouwcommissie Oud Harlingen?

Junte: “Zodra wij in Harlingen zijn gaan wonen, zijn we lid geworden van de Vereniging Oud Harlingen. We dragen deze vereniging een warm hart toe en leveren onze bijdrage daar waar we kunnen, onder andere door het schrijven van een reeks artikelen. We zoeken historische panden waar een mooi verhaal over te vertellen is, zoals de voormalige zeevaartschool, of de directeurswoning van de gasfabriek; en onlangs een artikel in twee delen over het mooie stationsgebouw. Of we schrijven over de historische ontwikkeling van de binnenstad. Harlingen is wat dat betreft een schatkamer. We zijn nu bezig met de voorbereiding van een artikel/lezing over de Amsterdamse School waarvan ook in Harlingen diverse mooie voorbeelden zijn.”

(Foto: Erik Smits)

Jullie zijn ook lid van Zilt, de sociëteit voor kunstenaars en kunstminnenden. Schrijven jullie daar ook voor?

Diety: “Klopt, ook voor Zilt schrijven we. Iedere maand komt er op de website een portret van één van de leden, in de rubriek Voetlicht. In de HC heeft al eens iets leuks gestaan over Marian Kort, de kunstenaar en eigenaar van de prachtige zaak Kunsthuis Kort aan de Brouwersstraat in het centrum.”

Komt Friesland of andere plekken die jullie bezocht hebben ook voor in jullie boeken?

Junte: “Zeker, in *Getekend*, de roman waar een onterechte beschuldiging centraal staat, speelt het verhaal zich voor de helft af in Friesland. Mensen uit onze provincie zullen zeker een gevoel van herkenning hebben als zij het boek lezen. Ook in de roman *Op Drift*, over adoptie, begint het eerste van de drie delen in Friesland. We hebben veel gereisd en gewoond in het buitenland. Die ervaringen verwerken we ook in onze boeken. Zo hebben we een tijd in Marokko en in Amerika gewoond. Die ervaringen komen terug in onze boeken.”

Jullie vertellen dat jullie veel gereisd hebben, ook buiten Europa. Alaska, Myanmar, Indonesië, Amerika, Zuid-Afrika, Marokko. En dan nu Harlingen? Hoe voelt dat?

Diety: “Voor mij als diepFries voelt Harlingen als thuishome. De directe mentaliteit, het rustige karakter, de mensen zonder spatjes. Het is erg fijn wonen hier. Ik ben weer geland in mijn heitelân. Ook dat ik zo nu en dan weer Fries met mensen kan spreken vind ik geweldig.”

Junte: “Ja, maar toch was ik het die voorstelde om hier te gaan wonen. Ik kom oorspronkelijk uit de omgeving van Haarlem, waar we in 1998 na vele omzwervingen weer terecht waren gekomen. Toen in 2020 de epidemie uitbrak zijn we als corona-vluchteling tijdelijk in ons buitenhuisje in Friesland gaan wonen. Voor een paar maanden dachten we; het werd meer dan twee jaar. In die periode ging ik het leven in Friesland steeds meer waarderen. We hebben toen ons huis in Haarlem verkocht, en een fijn appartement in Harlingen gevonden. En we genieten allebei volop van het leven in ‘Us stêdsje’.”

Meer informatie over het schrijversechtpaar en hun boeken is te vinden op www.judylohman.nl. De boeken, zowel paperback als e-books zijn online te koop bij onder meer www.kobo.com, www.boekenbestellen.nl en www.amazon.nl.